

Dosarul nr. 2ra-1586/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. N. Mazur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Malîi, E. Palanciuc, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

3 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Dumitru Visternicean

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ivan Ungureanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii

împotriva deciziei din 26 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, menținută hotărârea din 8 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru

constată:

La 26 ianuarie 2017 Ivan Ungureanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii

În motivarea acțiunii a invocat că la 14 aprilie 2006 împotriva sa de către ofițerul D.G.T Bălți a C.C.C.E.C. a fost pornită cauză penală în baza prevederilor art. 195 alin. (2) Cod penal.

A menționat că prin ordonanța ofițerului PCE de la DGUP Chișinău a CCCEC din 20 iunie 2007 a fost recunoscut ca bănuț, iar prin ordonanța procurorului Procuraturii Anticorupție mun. Chișinău din 3 iulie 2007 a fost pus sub învinuire de pretinsa comitere a infracțiunii prevăzute de art. 195 alin. (2) Cod penal.

A afirmat că prin sentința din 8 decembrie 2012 a Judecătorei mun. Bălți a fost achitat, sentință care a fost menținută prin decizia din 10 februarie 2015 a Curții Supreme de Justiție

A relevat că pe parcursul perioadei de la 20 iunie 2007 până la 10 februarie 2015 a avut statut de bănuț, învinuit și ulterior inculpat.

A susținut că în anul 2007, împreună cu avocatul său, deseori făceau naveta spre Chișinău, unde se examina cauza penală, iar la data de 3 iulie 2007 i s-a adus învinuirea și a făcut cunoștință cu încheierea expertizei și cu materialele cauzei penale.

A relatat că la data de 17 iulie 2007 cauza penală a fost expediată în instanță de judecată pentru examinare, iar în perioada anului 2007 – 8 octombrie 2012 au participat la 41 de ședințe judiciare, ulterior în perioada anului 2013-11 aprilie 2014 a participat și la ședințele de judecată din cadrul Curții de Apel Bălți.

A explicat că pe durata a 9 ani i s-au cauzat suferințe morale, i-a fost umilită demnitatea și onoarea sa iar retrăirile psihologice și starea de stres au avut impact asupra sănătății sale, precum și s-au răsfrânt asupra atmosferei familiare, din cauza stresului s-a îmbolnăvit de diabet.

A invocat că procedura penală pornită a avut un impact negativ și asupra carierei sale politice la nivel local, deoarece în acea perioadă a candidat la post de consilier local, iar intentarea cauzei penale s-a răsfrânt și asupra rezultatelor votului, care la fel i-au cauzat suferințe morale.

Și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea prejudiciului material în sumă de 23100 de lei drept cheltuieli pentru serviciile avocatului și pentru efectuarea expertizei în dosarul penal, a prejudiciului moral în sumă de 750000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 8 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ivan Ungureanu suma de 23100 de lei cu titlu de prejudiciu material, 25000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și 4000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate.

În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, au fost respinse cererile de apel declarate de către Ministerul Justiției al RM și Procuratura Generală a RM, a fost menținută hotărârea din 8 noiembrie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Centru

La 7 iunie 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei din 26 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și încadrarea acestuia în limitele rezonabile.

În motivarea recursului Procuratura Generală a RM a invocat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au dat o estimare incorectă a situației de fapt.

A relatat că încasarea prejudiciului moral în valoare de 25000 de lei în beneficiul lui Ivan Ungureanu este o sumă exagerată, iar cuantumul încasării despăgubirilor urmează a fi diminuat.

A menționat că pretențiile intimatului nu au fost confirmate în cadrul cercetării judecătorești, iar instanța a apreciat explicațiile acestuia ca circumstanțe stabilite, fără a avea careva suport probatoriu, or, invocarea de către acesta a suferințelor fizice și psihice nu pot constitui o justificare a acordării prejudiciului moral, instanța de judecată la determinarea mărimii compensației trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

A invocat că în cadrul examinării cauzei civile de către instanțele de judecată nu au fost efectuată o analiză minuțioasă a tuturor circumstanțelor de fapt și de drept, astfel instanțele la stabilirea mărimii despăgubirii au omis principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

La 27 iunie 2018, a declarat recurs și Ministerul Justiției al RM împotriva deciziei din 26 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că la angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrage răspunderea statului.

Având în vedere dispozițiile art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală, pct. 5.3 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 4 iulie 2005 cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale, a relatat faptul că Ivan Ungureanu nu a fost reținut sau arestat în cauza pentru care i s-a acordat prejudiciu, în privința sa nu a fost aplicată nicio măsură preventivă. Respectiv, nu a fost limitat în drepturile sale și tras la răspundere penală pentru a încasa prejudiciu din bugetul de stat.

A menționat că Ivan Ungureanu nu a prezentat careva probe concludente prin care să ateste faptul că bănuiala sa ar fi avut careva efecte negative asupra reputației sale. Mai mult ca atât conform legislației procesual penale, organul de urmărire penală este în drept să efectueze acțiuni de urmărire penală necesare pentru stabilirea adevărului și apărarea intereselor altor persoane inclusiv interesele statului.

A specificat că efectuarea măsurilor operative de investigație este obligația organului de urmărire penală, care are drept scop descoperirea circumstanțelor și persoana care a comis infracțiunea.

A obiectat că prejudiciul moral reprezintă o pagubă care este cauzată individului prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial și urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

A indicat că Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 24 decembrie 2012 cu privire la examinarea litigiilor privind repararea prejudiciului moral și material cauzat persoanelor deținute prin violarea art. 3, 5, 8 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, menționează că reclamantul urmează să justifice cheltuielile de asistență juridică solicitate din dări de seamă ale avocatului cu privire la asistența juridică prestată și justificarea onorariului global sau per oră perceput de către avocat.

În opinia recurentului Ministerul Justiției al RM compensarea cheltuielilor de asistență juridică în cauza penală sunt neîntemeiate și exagerate. Or, intimatul Ivan Ungureanu nu a prezentat decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 28 mai 2018, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 215 Vol. I) însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 7 iunie 2018 și respectiv 27 iunie 2018 împotriva deciziei din 26 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de către Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de către Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Dumitru Visternicean